

pris 20 kr

Bunkringsbåten

Sven Bengtsson som bodde vid Anders Görens väg i Ljunghusen kallades ofta »Esso-Bengtsson«.

Han var född 1915 och hade först i unga år varit sjöman, men började sedan som egenföretagare med kontrakt med Svenska Petroleum AB Standard som senare blev Esso. Arbetet gick i stort sett ut på att förse de fartyg som begärde det med olja och annat som fartygen behövde när de gick igenom kanalen. Han hade då vissa ören per liter i förtjänst När de låg ute på reddan tutade fartygen »fyra korta« signaler som var tecknet på att de ville bunkra.

En annan signal som också var aktuell vid denna tiden var »två långa och en kort« signal som var tecken på att de ville gå igenom kanalen och begärde broöppning.

Sven hade också under en period en annan rörelse, »Turisten« som var en rundtur på ungefär 50 minuter. Först gjordes en sväng ut i Öresund sedan genom kanalen och ut på Östersjön. Det kostade för vuxna 1:50 och för barn 75 öre. Bilden visar Sven redo för en tur. Maria, Svens hustru berättar om tiden med bunkring och livet kring

kanalen. Maria har också ställt bilder till vårt förfogande.

Efter Sven övertog Gert Larsson, infödd Höllvikenbo, rörelsen. Gert beskriver det som en blomstrande affär, men han arbetade i stort sett dygnet runt. Fisket var fritt i Östersjön och stora fiskeflottor både från Danmark och Sverige kom genom kanalen för att bunkra. Kring 1985-86 hade danskarna höjt oljepriset så högt att flera danska fiskebåtar hade bunkringen här som ett »stamställe«.

Fiskebåtarna kunde på den tiden få så mycket torsk att man ibland inte ens kunde se båtarnas registreringsbeteckning nedanför relingen. De kunde inte bunkra mer än att det räckte till den danska fabriken och tillbaka till kanalen. Då bunkrade de för ny tur ut i Östersjön.

Det var inga problem med att skaffa olja ens under oljekrisen, Gert hade även Gulfmacken inne i byn. Rörelsen såldes, men än i dag finns det möjlighet att bunkra,

fortsättning på sidan 2

Bunkringsbåten (fortsättning från sidan 1)

Hänt sedan sist

Mötet i Ljungkyrkan

Det var roligt att så många hade hittat till vår »nya« lokal. Vi hoppas kunna ha möjlighet att hyra Ljungkyrkan i fortsättningen för våra möten.

Vi inledde med kaffe och underhållning av vår stipendiat Alice Bange, som med sin lågmälda sång och mjuka framtoning skapade en fin stämning redan från början.

Därefter hade vi utdelning av stipendiet diplom och 7 500 kronor. Föreningens motivering. »Hennes presentation visar på en väl avvägd helhet bestående av egen sång och musicerande till egna melodier och texter.«

Sedan höll Christian ett föredrag om tidiga industrisatsningar på Falsterbonäset, järnvägen, Falsterbokanalen och Baltiska Cementfabriken. Vi fick genom Christian en kunnig och intressant genomlysning, man kunde konstatera att inget av projekten var särskilt lysande ekonomiskt.

Föredraget var kombinerat med bilder från tiden och en del av dessa, speciellt från Baltiska Cementfabriken i Skanör, hade många av oss aldrig sett.

Avslutningsvis ställde styrelsen en del frågor, beträffande tidningen På Ljungen och man kunde konstatera att allmänna meningen var att tidningen är bra och styrelsen kan vara nöjd med sitt alster.

ihj

som på en helt vanlig bensinstation. Det är dock ingen större trafik längre, inte ens kustsjötrafiken går igenom kanalen numera. Det är väl ett led i avvecklingen som man bara kan beklaga, menar Gert och tänker tillbaka.

ihj

Sommarlov med Esso Marin

Det var sommarlov på 60-talet. Jag och min kompis Lennart kastade oss på cyklarna så fort vi hörde fyra korta signaler från en båt på väg in i kanalen.

Det var signalen för bunkring och att Bengtssons lilla Esso Marin skulle ut på en åktur. Lennarts far var befraktare och kände Sven Bengtsson så vi fick alltid följa med – bara vi hann fram innan han lade ut. Det gjorde vi oftast med god marginal. Bengtsson hade inte fullt så bråttom som vi. Kom vi fram först så kastade vi loss, och Bengtsson fick göra ett mer eller mindre elegant hopp ombord – iförd trätofflor som han alltid var.

Oftast var det korta turer åt ena eller andra hållet från kanalen. Esso Marin lade sig kloss intill fartyget och en grov slang skickades över till mottagaren. Det tog omkring en halvtimme att fylla tanken.

Det var inga stora fartyg, utan mest kustfraktare. Många var fortfarande av trä med hjälpsegel och en stänkande motor. Dessa fartyg gick då i ständig trafik runt våra kuster. De ersattes så småningom av alla de långtradare som nu fyller våra motorvägar.

Medan bunkringen pågick kunde vi bekanta oss med fartyget. Vi blev alltid väl mottagna, både av besättningen och av den hund som alltid tycktes finnas ombord på varje fartyg. En tur ner i kabyssen kunde resultera i plättar med sylt eller något annat gott.

Esso Marins mast var inte avsedd för segel utan var en mindre kran. Längs båtens sidor låg fat med olja som vid behov kunde vinschas ombord.

Några gånger fick vi följa med på lite längre resor. Inte Sydamerika precis, men Klagshamn och Trelleborg. Det var spännande så det räckte. Från Klags-

hamn har jag ett minne av en riktigt gammal lanthandel som låg nere i hamnen.

Vid ett tillfälle låg vi ute sent på kvällen och väntade in ett större fartyg i Sundet som inte bara behövde bunkerolja, utan även annan furnering, som tidningar och livsmedel med mera.

Ett senkommet tack till Sven Bengtsson för att han gjorde våra sommarlov lite mer spännande och innehållsrika än dom annars skulle varit.

Epilog

Ur Sydsvenskan den 20 augusti 2003:

»I cirka två decennier har den till bunkerbåt ombyggda trålaren legat på Öresunds botten, tätt tryckt intill den östra pirarmen i Falsterbokanalen. Bara styrhuset har stuckit upp över vattenytan. Men nu skall hela rasket bort.

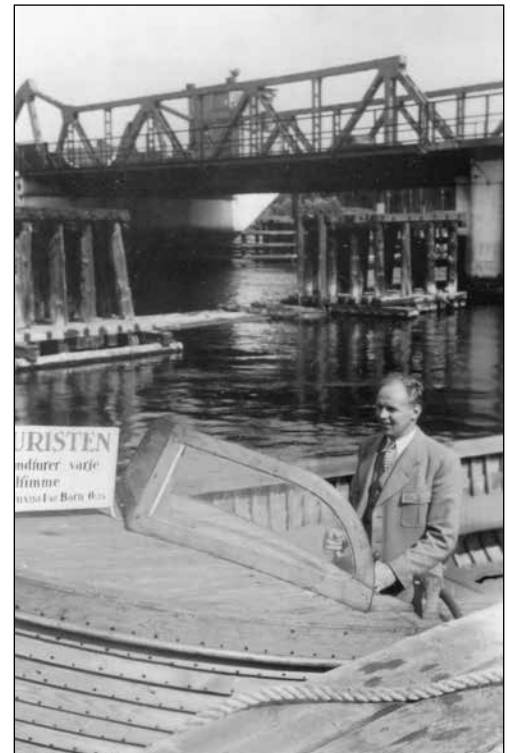
[- - -]

På måndagen ankrade Sjöfartsverkets arbetsfartyg Scandica i Kanalen och besättningen påbörjade tillsammans med ett dykarteam bärgningen.

[- - -]

Båten tillhörde Sven Bengtsson som

fortsättning på sidan 4

Ovan och nedan till vänster: Rundtursbåten »Turisten«.

Till vänster: Sven och Maria Bengtsson.

Nedan: Ett vykort från 1940-talet med Esso-båten.

Lite funderingar

Vi försöker att ge våra medlemsblad ett så bra innehåll som möjligt.

Ambitionen är det inget fel på, men ibland undrar man hur våra läsare ser på innehållet. Ordspråket säger »att hälsan tiger still«, det vill säga så länge man inte säger något är det bra. Men vi är inte säkra, vi skulle vilja ha läsarnas reaktioner, negativa och positiva. Gör Er hörda! Det är ju reaktioner, som gör att man känner att man blir sporrad till nya tag.

Vad skulle Ni vilja att vi skrev mer om, kom med förslag, ge en kick, antingen där bak eller en positiv puff framåt.

Du vet att Du kan maila calluna@tele2.se eller skriva adress V Mölledalsvägen 18, 236 34 Höllviken.

Ett nytt år

Ännu ett år har gått och Kulturföreningen Calluna har under året fått sin 500:e medlem. Vi är stolta och glada över att så många tycker det är värt att vara med i föreningen. Vi lovar nya tag inför 2007!

Vi önskar alla våra läsare

En God och Trevlig Jul

och vi hoppas på
Ett Godt Nytt År

för oss alla.

Styrelsen

Bunkringsbåten (fortsättning från sidan 3)

hade bunkerstation i Kanalen. Sedermera övertogs bunkerbåten av en dykarklubb som plockade ut oljetanken och fyllde botten med betong som ballast. Nästa ägare kom från Jönköping. Han hann inte ta ut båten ur Kanalen, innan den sjönk.

– Han fick visserligen upp den, men sedan gick den till botten igen. Till slut tröttnade han och försvann, berättar Sven Lundström«

chk

Shell S17 som blev Esso Marin.

Ny tävling & svar till den gamla

Frågorna denna gång handlar om Ljunghusen och Falsterbokanalerna. Svar senast den 15 januari, antingen över mail: calluna@tele2.se eller post: V. Mölledalsvägen 18, 236 34 Höllviken.

1. Vad hette sjukhuset som låg där Falsterbokanalerna nu finns?
2. Hästspårvagnen Trallan, som gick från Ljunghusens station till Störvägen när startade den?
3. När invigdes Falsterbokanalerna?
4. Hur lång är farleden inklusive kanalen?
5. När byggdes Ljunghusens station?
6. När började man borra efter

olja vid kanalen?

7. Vad kallas de tankhinder som finns utmed kanalens östra sida med ett gemensamt namn?

Priserna

Första pris ett bokpaket med våra böcker värt 250 kronor. Andra pris ett paket på 160 kronor. Tredje pris ett paket på 100 kronor. Du bestämmer själv vilka böcker Du vill ha.

Svar tävling nr 28

1. De stora bränderna. Skanör 1874 och 1885. Falsterbo 1896 och 1911.
2. Skanörs rådhus invigdes 1777.
3. Fyren i Falsterbo var färdig 1775, och togs i bruk 1796. Den släcktes 1990.
4. Falsterbohus 1908.

5. 1881 fick Skanör hamn.

6. 1974 revs Strandhotellet i Falsterbo.

7. Strandbadens dansbana i Falsterbo blev färdig 1928 och öppnades i juni detta år.

8. Väg 100 invigdes 1972.

9. Lotsstationen i Skanör byggdes 1881 och flyttades 1942.

10. 1887-1911. De första utgrävningarna gjordes av Georg J:son Karlin somrarna 1887-1891 och 1907-1911.

Vinnarna

Vi gratulerar vinnarna. Första pris ett bokpaket värt 250 kronor: Inga Hultén i Skanör. Andra pris ett bokpaket värt 160 kronor: Stig Mårtensson i Falsterbo.

Frälsningsarméns koloni

Frälsningsarmen inköpte för slumsyst-rarna i Trelleborg i december 1929 för 8500 kr en villa i Kämpinge, avsedd som vilohem för behövande gamla på Klockarevägen 20 i Höllviken.

I detta sammanhang behöver kanske ordet »slumsyster« förklaras.

Översatt betyder det kvinnor med ofta lång sjuksköterskeutbildning som »blev frälsningssoldater för att arbeta i den så kallade slummen«, det vill säga i den tidens fattigkvarter, särskilt i storstäderna. Ofta med mycket låga löner, sågs av många som ett »kall«,

Andra kolonier vi känner till hade Barnens dag verksamhet och Majblommeverksamhet samt kommunala bidrag som i stort sett var grunden till verksamheten. Med Frälsningsarméns koloniverksamhet verkar det ha varit annorlunda. Direkta gåvor från medlemmar i armén och andra stödjande utgjorde grunden för att man kunde utvidga verksamheten. Redan sommaren 1931 var det barn på koloni i Höllviken.

Siv Larsson började på kolonin 1949 som hjälp. Personalen bestod då av tre slumsysstrar och två yngre flickor. Man hade 25 barn mellan fyra och sju år i två omgångar per sommar, en månad per omgång.

Barnen valdes ofta ut bland familjer med olika slags svårigheter, slumsyst-rarna hade i många fall kontakt med familjerna även under vintern.

Barnen kom med tåg till Höllvikens station och därifrån gick man till kolonin. När de kom hade de inga kläder med sig, utan efter avlusning och dusch, fick de kläder som skulle användas under kolonitiden. Byxor och skjorta till pojkarna och klänningar till flickorna. Efter varje omgång, färgades byxorna till nya färger.

Man hade inga föräldrbesök och ingen övrig kontakt med hemmet var nödvändig ansågs det. Flera barn var sängvätare och varje natt vid 24-tiden väcktes alla barnen upp, då var det »kissetid«.

Verksamheten bedrevs med små

Styrelsen på besök 1930.

medel, bland annat hade man inte råd med toalettpapper. Föreståndaren samlade telefonkataloger, rev ut bladen och satte upp dessa på en krok vid varje dass.

Man hade ingen speciell kristendomsundervisning, man tackade Gud för maten och läste en aftonbön till kvällen.

Dusch sänkades och barnen tvättades utanför på gården efter dagens lekar, fem åt gången. Tvättningen skedde direkt i anslutning till ingången till sovsalarna och sedan var det direkt till

fortsättning på sidan 6

Frälsningsarméns koloni (fortsättning från sidan 5)

sängs.

I salen hade man två långbord där man åt, under måltiden skulle det vara tyst och ville man inte ha viss mat, vankades det ingen annan.

Det var ofta svårt när det regnade och var dåligt väder och barnen inte kunde vara ute. »Dagrummet, som också var sovrum när man skulle sova middag, var inte särskilt stort och det var det jobbigast av hela arbetet« berättar Siv. »Syssetsättning till alla 25, varmt i rummet, imma på rutorna och kläderna alltid lite fuktiga. Det var inte roligt« säger Siv.

Siv minns ändå med glädje sin tid på kolonin, vistelsen betydde så mycket för barnen och det kändes att vi gjorde en insats för dessa barn. De vuxna som hade tid, lekte med barnen och barnen var nöjda. Man märkte att de la på hullet och även blev mer harmoniska och när de skulle åka hem, började de redan längta till nästa sommar.

Med dagens mått kan man tycka att miljön och förutsättningarna verkade enkla och med en del »hårda« regler för dessa minsta barn.

När man idag tittar in på kolonin är det yttre inte särskilt förändrat, men invändigt finns alla de bekvämligheter man i dag ställer på kolonivistelse. Här finns varmt och kallt vatten, wc

och handikapptoilet, duschrum, kyl och frys, tvättstuga med mera. Tyvärr har man inte större möjligheter att ha barn kontinuerligt numera, kostnader för löner, mat och husrum, el, värme etcetera, gör att Frälsningsarmén inte har resurser för barns längre vistelser på kolonin.

Bidrag från stat och kommun i tillräcklig omfattning saknas för denna viktiga verksamhet, tyvärr.

Området är stort och på tomten finns fortfarande kvar den ursprungliga fastigheten med vilohem för gamla. Här finns under kortare tid äldreboende. Under en tiodagarsperiod får man eget rum med mat, men ingen speciell

Ovan till vänster: Slumsysstrar sköter bäddningen. Under: Tant Siv med skyddslingar och slumsysster på väg med alla barnen från en härlig dag på stranden.

vård. Förutsättning är att man klara sig själv och inte behöver tillsyn.

Ofta kan man anmäla sig genom sin församling som sedan tar kontakt med Frälsningsarméns avdelning i Limhamn som nu administrerar verksamheten

ihj

Överst: Frälsningsarméns koloni idag. Till vänster Siv Larsson minns.

Sommarkolonierna – ett tillägg

Läsare har påpekat att jag hade missat några kolonier vid uppräkningsen i förra numret av På Ljungen. Koloni Solbacken vid Kungsmansvägen som fanns från 1936. När den lades ner vet vi inte – ännu. Den var avsedd för barn som låg i farozonen för att få tuberkolos och startades av dispensärbyrån i Trelleborg.

Sedan var jag lite för snabb att slå ihop alla kolonier på det område jag kallar Sagostunderna, där fanns då de fristående kolonierna Sjötorpet och Nybygget, som vid sammanslagning 1971 gick ihop med Malmö sagostunder.

Nybygget var avsett för barn med olika handikapp, hörsel- och CP-skadade barn hade sin speciella koloni här.

Tack till uppmärksamma läsare som hört av sig och som gett oss flera uppgifter om verksamheterna. Beträffande Solbacken är jag mycket intresserad av att veta mer. Hör gärna av Er om allt som rör kolonierna.

ihj

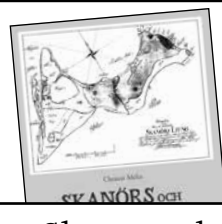
på Ljungen

På Ljungen
nummer 1-25
samlade i bokform
180 kr.

Fru Kungen
av Marie Sjögren
70 kr.

Skanör och Falsterbos historia
från A till Ö
av Christer Melin
95 kr.

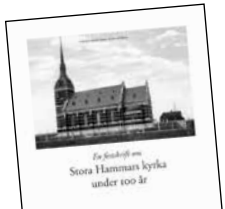
Tåget har gått!
av Christian Kindblad
50 kr.

Posten i Skanör och Falsterbo
av Lars Dufberg
80 kr.

Från Sillabör till Snabbköp
av Ingemar H. Johansson
och Christian Kindblad
160 kr.

Stora Hammars kyrka
100 år
av Ingemar H. Johansson
50 kr.

Historier från Skanör
av Anders Carlsten
130 kr.

Stinsen i Falsterbo
av Stig Mårtensson
125 kr.

Resande över Ljungen
av Christian Kindblad
90 kr.

Ett stycke kanalhistoria
av Sven Lundström m.fl.
45 kr.

Höllviken
– bilder och minnen
från förr
125 kr.

På Ljungen ges ut av
KULTURFÖRENINGEN
CALLUNA

Styrelse

Ingemar H. Johansson
Christian Kindblad
Bertil Lundahl
Peter Nilsson
Roy Larsson
Marie Sjögren
Kaj Sundholm

Redaktör

Christian Kindblad, *ch*
christian.kindblad@telia.com

Ansvarig utgivare

Ingemar H. Johansson, *ihj*
calluna@tele2.se

Grafisk form

Christian Kindblad

Tryck

Holmbergs, Malmö

Adress

Kulturföreningen Calluna
Västra Mölledalsvägen 18
236 34 Höllviken
040-45 11 48

Callunas hemsida
www.calluna.nu

Medlemsskap

Sätt in 100 kr på
plusgiro 250862-0

Tidningen utkommer
med 4 nummer per år.

Återge gärna våra artiklar
men ange alltid källan.

Ljung, Calluna vulgaris

KULTURFÖRENINGEN

Calluna

DÅ OCH NU PÅ LJUNGEN